

I videoværket *You Run but the Circle Surrounds You* ser man den aldrende David Kristoffersen i skoven. Foto: Tina Enghoff

Hjemløs hjemve

Displaced. Tina Enghoff i samarbejde med David Samuel Josef Kristoffersen. Den Sorte Diamant. Til 30. april.

SOM FEMÅRIG BLIVER David Kristoffersen fjernet fra sit hjem i Papikatsuk i Grønland og sendt til Kysthospitalet i Kalundborg. Hans ene ben er kortere end det andet, 1950ernes danske læger i Grønland mener, at han er syg og må indlægges i Danmark. David Kristoffersen tilbringer fem år i Kalundborg - uden kontakt til sine forældre. Ofte tager han på ekspeditioner i Kalundborg, han leder efter Grønland, efter Papikatsuk, forklarer han, og han bliver straffet efter hver ekspedition. For Grønland taler man ikke om på Kysthospitalet. Da han endelig får lov at vende hjem, har han glemt sit modersmål.

Udstillingen *Displaced* tager udgangspunkt i David Kristoffersens fortælling. Gennem video-, foto- og arkivmateriale giver Tina Enghoff den form og lyd. Fortællingen er af åbenlyse årsager fragmenteret: Fotografierne er slørede, arkivmaterialet er mangelfuldt, og siderne i bøgerne i værket *Work in Progress* (2021), der består af 168 håndindbundne bogomslag, er blanke.

På den måde rejser Enghoff en række spørgsmål, der er evindeligt aktuelle i relationen mellem Danmark og Grønland, mellem dem, der var (eller er?) kolonimagt, og dem, der var (eller er?) koloni: Hvem har adgang til hvilke fortællinger? Hvem sidder (eller sad?) på arkiverne? Og hvilken betydning har det for fremtidens fortællinger?

Tina Enghoffs metode er åben og undersøgende, værkerne er afdæmpede, men effektive: *History is our History* (2018-20) er en serie af fotografier af de dokumenter, der findes fra David Kristoffersens tid på Kysthospitalet i Kalundborg. Børnene er ikke i fokus, men i motivets periferi, og jeg leder forgæves efter et ansigt, et blik, men noget står i vejen - et træ, to hænder, den voksnes ryg. Også børnenes journaler er ufuldkomne: Øverst står et navn, Karl Kleist eller David Kristoffersen, og en dato, nederst har nogen sat et par krydser. Hvordan ved man, hvem man er, hvis man ikke har adgang til sin egen historie?

I videoværket *You Run But the Circle Surrounds You* (2020) ser vi den aldrende David Kristoffersen i skoven; han leder efter noget i det tætte landskab med krum ryg. Også her er billederne slørede, klipningen er fragmenteret, og således

går den personlige fortælling og den postkoloniale historie op i en højere æstetisk enhed. Lydsiden består af David Kristoffersens erindringer fra Kysthospitalet - fortalt på grønlandsk, men til at forstå for alle.

Nuuk i kroppen

Import / eksport. Gudrun Hasle & Martin Brandt Hansen. Nordatlantens Brygge. Til 1. maj.

IMPORT / EKSPORT på Nordatlantens Brygge består af to selvstændige, men tematisk forbundne udstillinger: Den ene er af Gudrun Hasle, der er født i København i 1979, men i 2018 flyttede til Nuuk, den anden er af Martin Brandt Hansen, der er født i Nuuk i 1990, men i 2014 flyttede til København, og begge udstillinger fortjener mindst ét besøg.

Som kunstner eksperimenterer Martin Brandt Hansen i forskellige materialer, men keramikken har en central plads i hans virke - også i denne udstilling. Eksempelvis i serien af vaser, *Thulevaserne* (2021), der i sin form er inspireret af antikkens Grækenland, mens vasernes ydre, deres overflade, er dækket af ornament og mønstre, der henviser til samtidens Grønland - et grønlandsk postnummer, et isbjørnehoved, en ravnekranium, ældre grønlandske masker med mere.

Også de tre masker ved udstillingens endevæg er af ler - én af Lenin, én af

Buddha, én af Knud Rasmussen i hvidt ler med tomme, vidtåbne øjne. Hvem studerer hvem? Hvem karikerer hvem?

Med sine værker udfordrer Martin Brandt Hansen vores opfattelser af grønlandsk kunst, af grønlandsk kulturarv og *identitet*, og det er ikke bare tiltrængt og interessant, men også - forunderligt nok - underholdende.

Også Gudrun Hasle er i topform på Nordatlantens Brygge: Værket *Krop* (2020) er en gigantisk krop sat sammen af stof fra Hasles tidligere hjem. Baggrunden består af grønne, afblegede gardiner fra Nørrebro, kroppen er klippet ud af brune gardiner fra Nuuk, mens lungerne er af lyselilla silke fra Thailand, hvor kunstneren boede som barn.

Ordblindhed, det private i det politiske - eller omvendt? - og håndarbejde er en slags kunstnerisk signatur for Gudrun Hasle, og det gælder også værket *Im Sorry* (2019), der også er en krop af stof. Her er lungerne dog ikke fyldt med thaisilke, men med undskyldninger: »UNDSKYLD UNDSKYLD UNDSKYLD.« står der med mørkerød tråd på tværs af den lyserøde krop. Som om skammen løber i vores årer, i kunstnerens årer, og det er, står der med lilla tråd i kroppens hoved, Danmarks fortid som kolonimagt, der undskyldes for. Man siger, at skyld og skam sjældent er konstruktive følelser, og nogle mener, at man slet ikke kan undskyldes på vegne af forfædre, men det gør Gudrun Hasle, og det leder til fantastiske, umiddelbare og gribende værker.

Ordblindhed og håndarbejde er en slags kunstnerisk signatur for Gudrun Hasle, som netop nu udstiller på Nordatlantens Brygge. Foto: Torben Eskerød

Kunstnerkollektivet New Red Order på Charlottenborg. Foto: Filip Wolak

Fragmenter fra fremtiden

New Red Order. One if by Land, Two if by Sea. Kunsthal Charlottenborg. Til 7. august.

PÅ KUNSTHAL CHARLOTTENBORG går man anderledes til de kolonihistoriske spørgsmål. Til forskel fra udstillingerne på Nordatlantens Brygge og Den Sorte Diamant, der er kurateret på overskuelig og tilgængelig vis, er der fuld smadder på besværligheder og kompleksitet på den internationale gruppeudstilling *One if by Land, Two if by Sea* af New Red Order, der er et hemmeligt, men også åbent, kollektiv med skiftende og voksende medlemskare. Hovedkræfterne i kollektivet, eller institutionen, som de kalder sig selv, er Adam og Zack Khalil (Ojibway-stammen i det, der i dag omtales som Michigan) og Jackson Polys (Tlingit-stammen i det, der senere blev døbt Alaska). Deres erklærede mål er »at konfrontere de koloniale strukturer for derved at promovere fremtidsscenerier for oprindelige folk«.

Udstillingen er umådeligt ambitiøs, højpanet, morsom og overvældende: Her er lyd og performances, fotografi og live-tv, fotografi og installationer, vaffels fra Sápmi i Norden, militærstrategi fra Honolulu på O'ahu, rollespil i Tyskland, rytterstatuer af Theodore Roo-

sevelt og ikkelinjære tidslinjer, der udfordrer det, der ifølge New Red Order foregår på »de bosætterkolonialistiske kulturhistoriske museer«. Man kan også få lov at melde sig ind i en alternativ form for AA-klub; en klub for koloniherrernes efterkommere, der kæmper med skyld og skam og sidder i rundkreds: »Det var ikke noget, jeg fandt på! Det er ikke min skyld! Jeg har ikke stjålet nogens land!« græder kvinden i filmen hysterisk, og det er faktisk virkelig, virkelig morsomt.

Det er svært at orientere sig i mængden af information og indtryk; jeg er usikker på, hvornår noget er historisk og faktisk viden, hvornår noget er sci-fi-utopisk eller akademisk spekulation og kunstnerisk vrangvending af det, vi troede, vi vidste. Og hvad er egentlig forskellen? Også den fornemmelse er, forstår jeg, en vigtig del af udstillingen.

Spørgsmål omkring erindring, ophav, historie og ejendomsret bliver gransket på et væld af måder i udstillingen, og der er både humor, vrede og skønhed i samtlige rum. Men lette svar? Løsningsforslag? Formildende omstændigheder? *Nope.* Udstillingen kræver sit af beskueren, New Red Order kræver både tid og oprigtig interesse fra dem, der bevæger sig ind i forvirringen, i kunsten, i historien, i udstillingen. Og er man klar til at give den det, så er der utrolig meget at hente.

LÆSERNE ANMELDER WEEKENDAVISEN

JACOB ROSENDAL

Weekendavisenlæser, 50 år

Jeg har ikke tal på, hvor mange gange jeg er holdt op med at læse Weekendavisen. I juni 2014 var det værst. Jeg havde skrevet en roman, og den blev gennembanket og latterliggjort over en hel side i Bøger. Godt nok af en anmelder, der ikke var der særligt længe, og vist også under en vikarierende litteraturredaktør. Men som skønlitterær

debutant sved det. Jeg vil tro, at der stadig er et lille brændemærke et sted i min hjerne, som man må undersøge efter min død.

Alligevel læser jeg Weekendavisen. Man kunne sige, at det viser, at jeg er en meget storsindet person. Men det passer ikke. Sandheden er, at den ugentlige avis er den bedste danske. I hvert fald til kombinationen af litteratur-film-kunst-dansk politik og anden politik-filosofi-teknologi(kritik) og så har jeg sikkert glemt noget.

Jeg vil tro, at der stadig er et lille brændemærke et sted i min hjerne, som man må undersøge efter min død.

Frederik Stjernfelt, Lone Frank, Arne Hardis er altid værd at læse. Det er flere af

de andre også, men jeg må hellere holde inde. For hvis der er én ting, som jeg tror for alvor kan true, og måske endda ende med at klemme livet ud af WVA, er det selvfedme.

LÆS FLERE ANMELDELSER

fra Weekendavisens læsere:

weekendavisen.dk/læsernesavis